

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Київської обласної ради
від 07 грудня 2023 року № 768-22-VIII
(в редакції рішення Київської обласної ради
від 26 лютого 2026 року № 1573-36-VIII)

**Комплексна програма
розвитку сільського господарства та сільських територій
Київської області на 2024-2027 роки
(нова редакція)**

**м.Київ
2026**

ЗМІСТ

	Стор.
ПАСПОРТ ПРОГРАМИ	3
1. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА ВИРІШЕННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА	5
2. ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ПРОГРАМИ	9
3. ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ, ОБСЯГІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ; СТРОКИ ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ	9
4. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ (НАПРЯМІВ) І ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ	10
5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ, ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	13
6. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ	13
Додаток 1	
Додаток 2	
Додаток 3	
Додаток 4	

ПАСПОРТ
(загальна характеристика програми)
Комплексної програми розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2024-2027 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Київська обласна державна адміністрація
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади/органу місцевого самоврядування про ініціювання розроблення Програми*	Розпорядження Київської обласної державної адміністрації від 02 жовтня 2023 року № 1043 «Про ініціювання розробки проекту Комплексної програми розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2024-2027 роки
3.	Дата, номер і назва розпорядчого документа про схвалення проекту Програми/змін до програми	Розпорядження Київської обласної державної адміністрації від 23 листопада 2023 року № 1292 «Про схвалення проекту Комплексної програми розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2024-2027 роки», від 10 липня 2024 року № 835 «Про схвалення проекту Комплексної програми розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2024-2027 роки (нова редакція)», від 12 лютого 2026 року № 211 «Про схвалення проекту Комплексної програми розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2024-2027 роки (нова редакція)»
4.	Розробник Програми	Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації
5.	Співрозробники Програми	-
6.	Головний розпорядник коштів	Київська обласна державна адміністрація, управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації

7.	Відповідальний виконавець Програми	Київська обласна державна адміністрація, управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації
8.	Учасники Програми (співвиконавець)	Київська обласна державна адміністрація, управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації
9.	Термін реалізації Програми	2024-2027 роки
9.1.	Етапи виконання Програми (для довгострокових програм)	
10.	Перелік місцевих бюджетів, що беруть участь у виконанні Програми (для комплексних програм)	Обласний бюджет
11.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього,	62 852,00 тис. грн
	у тому числі:	-
11.1	коштів державного бюджету**	
11.2	коштів обласного бюджету	62 852,00 тис. грн
11.3	коштів місцевих бюджетів***	-
11.4	коштів небюджетних джерел	-

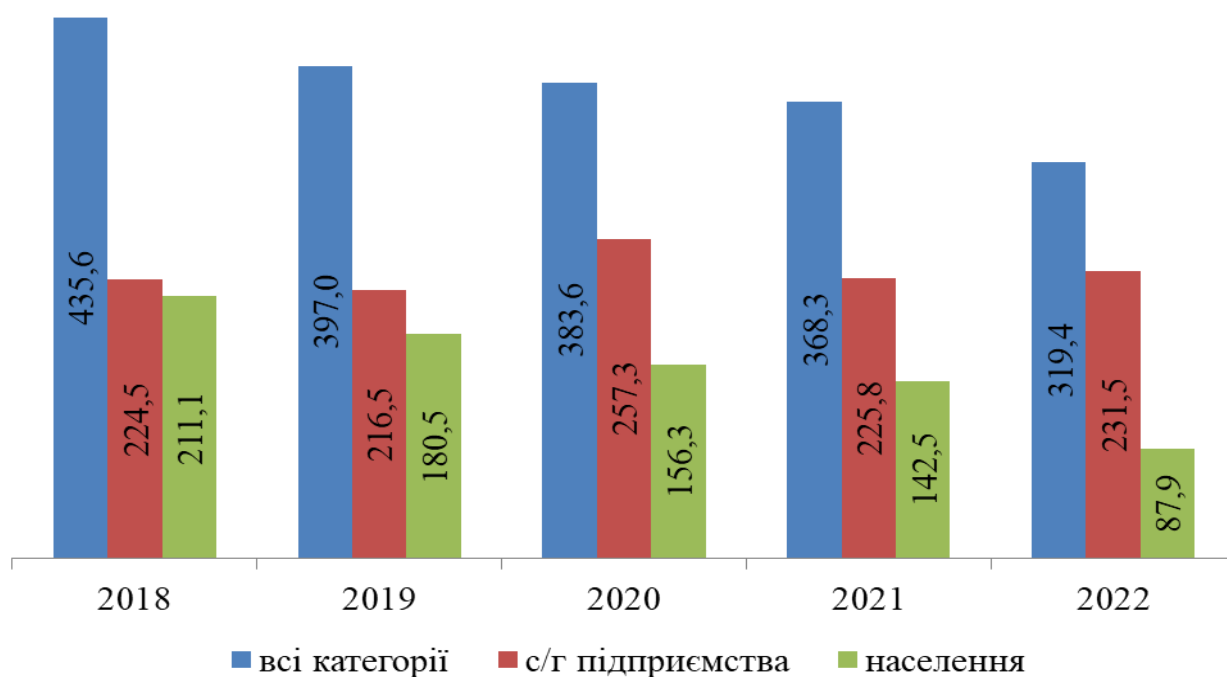
1. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА ВИРІШЕННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

Однією з актуальних проблем забезпечення продовольчої безпеки протягом багатьох років залишається скорочення виробництва молока у зв'язку зі зменшенням поголів'я корів у Київській області.

Населення Київської області має бути забезпечено виробництвом молочних продуктів в обсягах, що відповідають нормам продовольчої безпеки, на рівні 357,2 кг на одну особу. Рівень виробництва молока в області у 2018-2022 роках скоротився на 116,2 тис. тонн (на 26%) (Інфографіка 1). Споживчий попит населення області в молочних продуктах в середньому забезпечений на рівні 211 кг на одну особу в рік, що на 146 кг, або на 40 %, менше від норми споживання.

Інфографіка 1

Виробництво молока у Київській області, тис. тонн

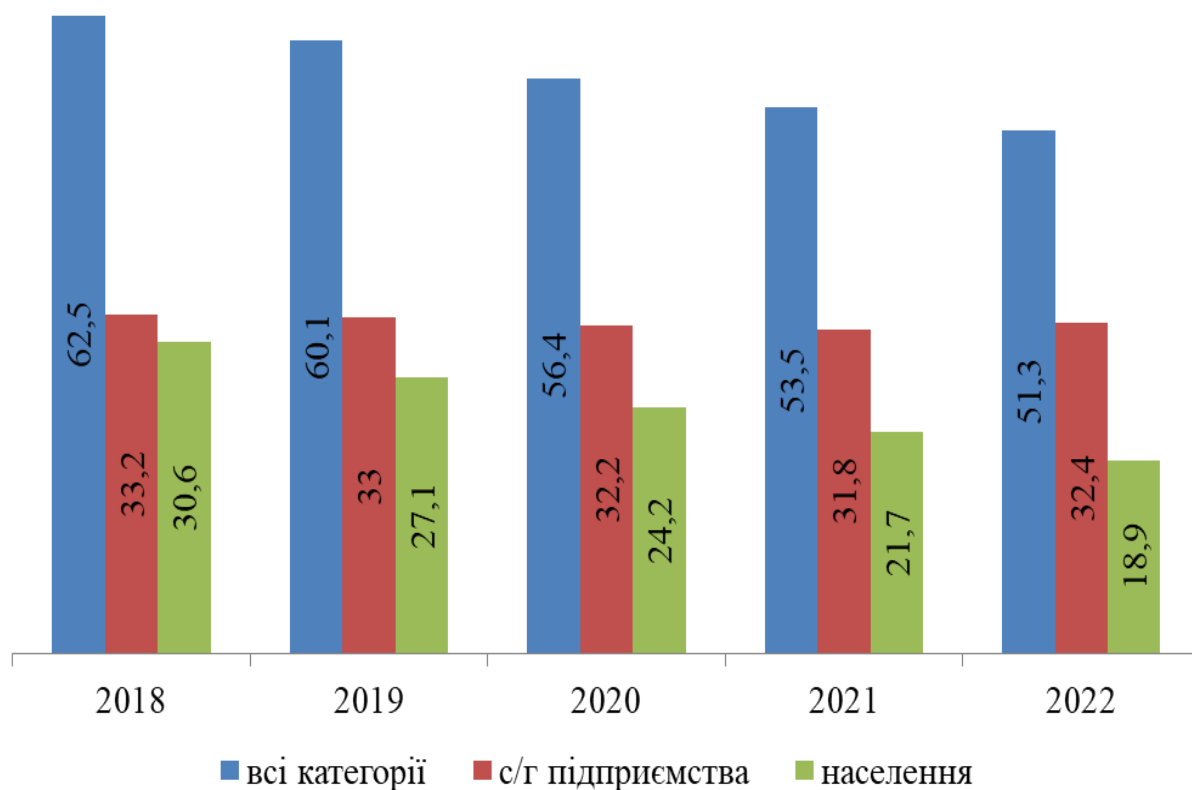

Площа природніх пасовищ в області обмежена, площа під сіножатями становить всього 5 % від сільськогосподарських угідь (57,5 тис. га від 1137,6 тис. га), тому можливості природного випасу великої рогатої худоби (далі – ВРХ) обмежені, і є проблеми із забезпеченням кормами. Значну частину собівартості молока у сільгоспвиробників області становить вартість покупних кормів, тому конкурувати з областями, які мають більш сприятливі умови для природного утримання ВРХ, відповідно й меншу собівартість молока, складно.

Поголів'я корів за останні п'ять років скоротилося на 11,2 тис. голів (на 18%), що негативно впливає на продовольчу безпеку регіону та зменшення виробництва молока та молочної продукції (Інфографіка 2).

Динаміка поголів'я корів у Київській області, тис. голів

Інфографіка 2

Фінансова підтримка, яка б стимулювала виробників сільськогосподарської продукції до збереження та нарощення поголів'я ВРХ, з державного бюджету не надається. Це є однією з причин скорочення чисельності поголів'я корів в Київській області та зменшення обсягів виробництва молока.

Виробництво молока на 72% зосереджене в сільськогосподарських підприємствах і на 28% в особистих селянських господарствах (далі – ОСГ). Щорічне зменшення молока в ОСГ спричинює підвищені попит та ціну на молочну продукцію, вироблену в ОСГ. Дана продукція користується високим попитом на ринках селищ та міст столичного регіону.

Внаслідок бойових дій на території Київщини економіка Київської області зазнала значних втрат. Протягом 2022 року чисельність корів в області скоротилася на 13 %, у тому числі і внаслідок бойових дій.

Вівчарство та козівництво мають значно меншу питому вагу у тваринництві ніж скотарство, проте, протягом останніх років в області прослідковуються позитивні тенденції щодо стабілізації та нарощування поголів'я овець та кіз. У всіх категоріях господарств Київської області на кінець 2025 року утримувалось всього 43,1 тис. голів овець та 4,5 тис. голів кіз, в тому числі племінних – 1,6 тис. голів овець та – 1,9 тис. голів кіз. Слід зазначити, що молочна продукція (молоко, м'які, напівтверді та тверді сири,

йогурти, морозиво та ін.) виготовлена з козиного та овечого молока від торгових марок «Zinka», «Soloviov» та крафтова продукція від ФГ «Українець Агро» користуються великим попитом в столичних торговельних мережах. Проте інша продукція вівчарства та козівництва (м'ясо, вовна) не є традиційною і використовується в обмеженій кількості. Через відсутність у області підприємств із заготівлі і переробки продукції вівчарства та козівництва, ринок не отримує необхідних партій для реалізації як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Враховуючи, що Київська область має потужну племінну базу та високий потенціал у розведенні та вирощуванні овець і кіз, а продукція вівчарства та козівництва користується високим попитом серед населення, перспективним є надання фінансової підтримки з обласного бюджету у вигляді часткового відшкодування вартості закуплених суб'єктами господарювання племінних вівцематок, козематок та ярок і кізочок старше 1 року.

Впродовж останніх років в області на невеликих площах аграрії вирощують льон-кудряш (олійний), гірчицю та коріандр. У 2026 році аграрії планують збільшити посівні площі льону до 1,5 тис. га, гірчиці - до 1,0 тис. га, коріандру – до 0,100 тис.га.

Нішеві технічні культури доцільно вирощувати на невикористаних, екологічно забруднених землях півночі Київської області в депресивних районах Полісся. Вирощування нішевих технічних культур на забруднених територіях сприятиме самоочищенню таких територій, створенню нових робочими місць та розвитку інфраструктури депресивних районів Київської області.

При вирощуванні нішевих технічних культур (льону, гірчиці, коріандру) є багато переваг, так на відміну від інших сільськогосподарських культур, вони не виснажують ґрунт, не потребують внесення великої кількості засобів захисту рослин, що в цілому сприятиме покращенню екологічної ситуації.

Проте, існує і багато перепон при вирощуванні нішевих технічних культур (льону, гірчиці, коріандру), зокрема, висока вартість посівного матеріалу, відсутність спеціальної окремої посівної та збиральної дороговартісної техніки зарубіжного виробництва, відсутність переробних потужностей. Тривалі посухи не сприяють високим врожайам нішевих технічних культур.

Для стимулювання розвитку галузі рослинництва необхідним є надання фінансової підтримки з обласного бюджету Київської області за напрямом часткового відшкодування вартості придбаного суб'єктами господарювання насіння нішевих технічних культур (льону, гірчиці, коріандру).

На сьогодні обсяги та додана вартість переробленої сільськогосподарської сировини в Україні є одними з найнижчих серед європейських країн.

Значна частина виробників потребує допомоги щодо диверсифікації товарного асортименту за рахунок використання глибокої переробки та розширення асортименту переробленої продукції з високою доданою вартістю.

В умовах обмеженого експорту української продукції, зокрема внаслідок блокади російською федерацією чорноморських портів, на сьогодні приділяється максимум уваги розвитку переробної промисловості. Розвиток

українського виробництва харчової продукції є безумовним пріоритетом в рамках реалізації національної стратегії з переходу від сировинної моделі економіки до високотехнологічних галузей та збільшення доданої вартості готової продукції.

Для підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу постає необхідність переходу аграрного сектору від експорту сировини до її максимальної глибокої переробки на місцях. Глибока переробка дуже перспективна, оскільки в області є широка і різноманітна сировинна база для виробництва продукції з високою доданою вартістю. Друга причина – серйозні логістичні обмеження транспортування продукції агропромислового комплексу.

Перспективними напрямками розвитку переробної галузі, зокрема виробництва харчових продуктів в Київській області, є:

- виробництво м'яса та м'ясних продуктів,
- виробництво молочних продуктів,
- виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості,
- виробництво олії та тваринних жирів,
- перероблення та консервування фруктів та овочів.

В агропромисловому комплексі області активно розвивається та потребує підтримки виробництво крафтової агропродукції, перевагами якої є якість, унікальність та екологічність. Популярними видами крафтової агропродукції в області є: сири та молочна продукція, м'ясні вироби, фруктова та овочева консервація. Значна кількість крафтових виробництв заснована ветеранами – учасниками бойових дій.

В області здійснюються заходи з поширення досвіду ефективного ведення агропромислового виробництва. Метою таких заходів є збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції з високою доданою вартістю, створення нових суб'єктів господарювання в агропромисловому комплексі, розширення ринків збуту продукції місцевих виробників, підвищення рівня знань та навичок виробників щодо сучасних методів ведення сільськогосподарського виробництва, впровадження в агропромислове виробництво наукових розробок і сучасних технологій, удосконалення методів і способів прибуткового господарювання суб'єктів агропромислового комплексу.

Підсумовуючи, Програма має такі напрями для розвитку аграрної галузі:

- підтримка розвитку галузі тваринництва;
- підтримка розвитку галузі рослинництва;
- підтримка розвитку переробки сільськогосподарської продукції;
- розвиток виставково-ярмаркової та інформаційно-освітньої діяльності в агропромисловому комплексі Київської області;
- здійснення заходів з поширення досвіду ефективного ведення агропромислового виробництва.

2. ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ПРОГРАМИ

Метою Програми є збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, стабілізація розвитку галузі тваринництва, підтримка зайнятості сільського населення (у тому числі учасників бойових дій та членів їх сімей, членів сімей загиблих воїнів), створення додаткових можливостей для зростання доходів сільського населення, малого та середнього аграрного бізнесу, в тому числі засновниками якого є учасники бойових дій та члени їх сімей, а також члени сімей загиблих воїнів, забезпечення наповнення бюджетів всіх рівнів, створення сприятливих умов для розширення міжнародного співробітництва у галузях сільського господарства, харчової і переробної промисловостей, сільськогосподарського машинобудування, створення умов для підвищення ефективності сільського господарства, мікро та малих суб'єктів підприємництва, збільшення доданої вартості в аграрному секторі економіки як передумови формування самодостатніх територіальних громад, просування продукції товаровиробників на внутрішні та зовнішні ринки, залучення інвестицій в аграрний сектор економіки області.

3. ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ, ОБСЯГІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ; СТРОКИ ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

З метою підвищення рівня забезпечення населення молочними продуктами, необхідним є надання з обласного бюджету фінансової підтримки юридичним та фізичним особам для розвитку тваринництва.

Для досягнення мети Програми кошти обласного бюджету спрямовуються на підтримку розвитку галузі тваринництва за такими напрямками:

- 1) часткове відшкодування вартості закуплених суб'єктами господарювання племінних телиць, нетелей, корів;
- 2) часткове відшкодування вартості закуплених суб'єктами господарювання племінних кізочок, козематок, ярок та вівцематок;
- 3) дотація суб'єктам господарювання за приріст корів власного відтворення;
- 4) часткове відшкодування закуплених фізичними особами телиць, нетелей, корів;
- 5) дотація фізичним особам за утримання корів;
- 6) часткове відшкодування вартості придбаних фізичними особами установок індивідуального доїння.

Для стимулювання розвитку галузі рослинництва та диверсифікації виробництва фінансова підтримка з обласного бюджету Київської області надається за напрямом часткового відшкодування вартості придбаного суб'єктами господарювання насіння нішевих технічних культур (льону, гірчиці, коріандру).

З метою створення та розширення переробних потужностей в агропромисловому комплексі області фінансова підтримка з обласного

бюджету Київської області надається за напрямом часткового відшкодування витрат суб'єктів господарювання на створення нових виробництв переробної промисловості або збільшення потужностей наявних виробництв переробної промисловості.

Фінансова підтримка, передбачена заходами цієї Комплексної програми, надається згідно з Порядком використання коштів обласного бюджету Київської області, передбачених для реалізації заходів Комплексної програми розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2024-2027 роки (додаток 1 до Програми).

Для розширення мереж збуту, запозичення кращих практик господарювання необхідно організувати проведення аграрних форумів, конференцій, семінарів тощо з питань підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, розвитку експортного потенціалу, залучення коштів державного бюджету, коштів міжнародної технічної допомоги, інвестицій для розвитку агропромислового комплексу, а також відзначення Дня працівника сільського господарства. Фінансування зазначених заходів буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2024 – 2027 років в межах наявних кошторисних призначень. Закупівля товарів і послуг за бюджетні кошти здійснюватиметься відповідно до законодавства України.

Програма впроваджується в один етап протягом 2024-2027 років. Фінансове забезпечення виконання Програми здійснюється за рахунок коштів обласного бюджету у межах наявного фінансового ресурсу (додаток 2 до Програми).

Обсяги фінансування за окремими напрямами і заходами Програми наведені у додатку 3 до Програми.

4. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ (НАПРЯМІВ) І ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ

Підтримка розвитку галузі тваринництва

Завдання:

- стабілізація поголів'я корів;
- стимулювання збільшення чисельності поголів'я корів у сільськогосподарських підприємствах Київської області;
- стимулювання збільшення чисельності поголів'я корів у населення Київської області;
- стимулювання збільшення чисельності поголів'я кіз та овець у сільськогосподарських підприємствах Київської області;
- стимулювання збільшення виробництва молока;

Заходи:

- часткове відшкодування вартості закуплених суб'єктами господарювання племінних телиць, нетелей, корів;
- часткове відшкодування вартості закуплених суб'єктами господарювання племінних кізочок, козематок, ярок та вівцематок;
- дотація суб'єктам господарювання за приріст корів власного відтворення;

часткове відшкодування вартості закуплених фізичними особами телиць, нетелей, корів;
 дотація фізичним особам за утримання корів;
 часткове відшкодування вартості придбаних фізичними особами установок індивідуального доїння.

Результативні показники:

збільшення поголів'я корів;
 збільшення поголів'я кіз та овець;
 збільшення виробництва молока.

Підтримка розвитку галузі рослинництва

Завдання:

стимулювання сільськогосподарських підприємств Київської області до вирощування насіння нішевих технічних культур (льону, гірчиці, коріандру);

Заходи:

часткове відшкодування вартості придбаного суб'єктами господарювання насіння насіння нішевих технічних культур (льону, гірчиці, коріандру);

Результативні показники:

збільшення площ посівів насіння нішевих технічних культур (льону, гірчиці, коріандру) та валового збору зазначених культур у сільськогосподарських підприємствах Київської області.

Підтримка розвитку переробки сільськогосподарської продукції

Завдання:

стимулювання суб'єктів господарювання до поглиблення рівня переробки сільськогосподарської продукції;

Заходи:

часткове відшкодування витрат на створення нових виробництв з переробки сільськогосподарської продукції або збільшення потужностей наявних виробництв з переробки сільськогосподарської продукції;

Результативні показники:

збільшення кількості суб'єктів господарювання, які здійснюють переробку сільськогосподарської продукції на власних переробних потужностях, та обсягів переробки сільськогосподарської продукції, створення додаткових робочих місць.

Розвиток виставково-ярмаркової та освітньої діяльності в агропромисловому комплексі

Завдання:

активізація участі підприємств та організацій у міжнародних виставках та виставках загальнодержавного значення в Україні з метою розширення присутності товаровиробників Київської області на найбільш значних зовнішніх та внутрішніх ринках і виходу на нові перспективні ринки збуту українських товарів та послуг.

Заходи:

відшкодування 100 % вартості оренди закритої необладнаної площі у павільйоні загальною площею орієнтовно 40 м²;

відшкодування 100 % вартості забудови ексклюзивного виставкового стенду;

Результативні показники:

проведення у 2024-2025 роках міжнародної агропромислової виставки «Агро-2024» та інших виставкових заходів.

Здійснення заходів з поширення досвіду ефективного ведення агропромислового виробництва

Завдання:

Збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції з високою доданою вартістю, створення нових суб'єктів господарювання в агропромисловому комплексі, розширення ринків збуту продукції місцевих виробників, підвищення рівня знань та навичок виробників щодо сучасних методів ведення сільськогосподарського виробництва, впровадження в агропромислове виробництво досягнень науки і сучасних технологій, удосконалення методів і способів прибуткового господарювання суб'єктів агропромислового комплексу.

Заходи:

Організація проведення аграрних форумів, конференцій, семінарів тощо з питань підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, розвитку експортного потенціалу, залучення коштів державного бюджету, коштів міжнародної технічної допомоги, інвестицій для розвитку агропромислового комплексу, відзначення Дня працівника сільського господарства.

Результативні показники:

проведення у 2026-2027 роках публічних тематичних заходів в агропромисловому комплексі (аграрних форумів, конференцій, семінарів, ярмарків, відзначення Дня працівника сільського господарства).

створення додаткових каналів збуту продукції для сільгоспвиробників Київської області, підвищення рівня забезпечення населення якісною продукцією за доступними цінами.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ, ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Виконання Програми дасть змогу:

розширити можливість залучення інвестицій в агропромисловий комплекс;

збільшити поголів'я корів, кіз та овець;

збільшити виробництво сільськогосподарської продукції в Київській області, у тому числі сільськогосподарської продукції з високою доданою вартістю;

розширити географію збуту сільськогосподарської продукції;

збільшити доходи сільськогосподарських товаровиробників;

створити нові робочі місця.

Результативні показники Програми наведені в додатку 4 до Програми.

6. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Координацію діяльності, пов'язаної з виконанням Програми, та контроль за станом її виконання здійснює управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації та постійна комісія Київської обласної ради з питань агропромислового комплексу та земельних відносин.

Відповідальний виконавець Програми щокварталу до 25 числа місяця, наступного за звітним періодом, інформує про стан фінансування її заходів постійну комісію Київської обласної ради з питань агропромислового комплексу та земельних відносин, а також щороку в строки, визначені рішенням Київської обласної ради, інформує Київську обласну раду про хід виконання Програми та ефективність реалізації її заходів.

Щорічні звіти (інформація) про хід виконання Програми та ефективність реалізації її заходів заслуховується на засіданні сесії Київської обласної ради.

Зазначена інформація використовується для контролю за забезпеченням виконання заходів Програми, за досягненням очікуваних показників Програми, за цільовим та ефективним використанням фінансових ресурсів Програми та виноситься на розгляд профільної постійної комісії обласної ради.

В.о. голови

Ярослав ДОБРЯНСЬКИЙ